

מדינת ישראל

משרד הממשלה

משרד
לתיאור הא.מ.א.י.ק.

4-5-11

זכרון - האל"ם
1989

מחלקה

תיק מס

שם תיק: לשכת השר א.ח. שאקי - זכויות האדם

מזהה פיו: גל-5-3096

מזהה פריט: R0003jaj

כתובת: 2-105-5-8-2 תאריך הדפסה: 06/02/2022

4-5-11

Mr. Avner Shaki
Minister Without Portfolio
40 KNESSET
Hakiziya
JERUSALEM 91000

Rome, 25th August 1989

~~1/1/89~~
1/1/89

Dear Minister,

As you certainly know, Amnesty International works impartially for the respect of Human Rights in every part of the world: as members of this organization, we wish to express our deep concern for the continuous use of "Administrative Detention" in the Occupied Territories.

We are perfectly aware that administrative detention may be used for imperative reasons of security as stated in art. 78 of the Fourth Geneva Convention, but the use should be in accordance with the provisions of the Convention itself. In addition, we think that its exceptional character should be preserved, any abuse should be avoided and the detainees' rights should be thoroughly respected.

Existing procedural safeguards seem to be insufficient to guarantee the detainees' right to be informed promptly and fully of the reasons for their detention.

Therefore, we respectfully urge the Israeli Authorities to review the necessity of maintaining the practice of administrative detention and to re-examine the cases of all existing detainees with the aim of releasing all those who are held on account of their non violent political opinions and of giving the others the opportunity to exercise their right to challenge the detention.

Please be assured of our esteem of the people of Israel.

Respectfully yours,

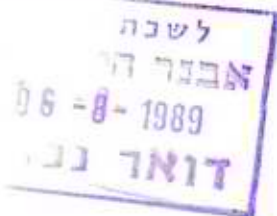
Group Italy 15 of

Amnesty International

Lidia Ferani
Marialba Carbone
Giovanna Lotti
Umberto Carone

Ulia Cioccarelli
Marco Santoro
Ida Maria Nobile
Alessandro Nidalelli
Giovanni V. Vando
Elisabetta Spezzano
Maurizio Helmi
Stefano Basso

Group Italy 15 of Amnesty International
V.6 Mazzini, 146
00195 Rome - Italy — ✓

amnesty international

sezione italiana

gruppo Italia 35

44100 FERRARA

Via Carlo Mayr, 10 - Tel. 0532 - 24034 - 760064

Your Excellency
Avner Shaki
Minister Without Portfolio
The Knesset
Hakirya
JERUSALEM 91000

محاوره دكتور

Your Excellency,

We are members of the Group "Italy 35" of Amnesty International, which, as You know, is opposed to all violations of Human Rights regardless of the ideology of the Country in which they are committed.

Surely You are aware that Article 9 of the Universal Declaration of Human Rights says: "No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention".

We are writing to declare our concern that administrative detention may be, and has been, abused to detain Prisoners of conscience, held for the non-violent exercise of their rights to freedom of expression and association.

We recommend that the cases of all administrative detainees currently held in Israel and the Occupied Territories be urgently reviewed; we hope that the Israeli Authorities review the appropriateness and necessity of maintaining the practice of administrative detention. Actually it should not be used as a substitute for the criminal justice system.

We appeal to You to intervene in favour of the immediate liberation of those, who are held for their non-violent political opinions or activities.

Yours sincerely,

Luigi Ruffo
Audree Guidetti
Graziano Magnani
Audree Guidetti
Luciana Rocas

Movimento internazionale per la difesa dei diritti dell'uomo e la liberazione dei detenuti per motivi di opinione nel mondo.

Sede Nazionale:
VIALE MAZZINI, 146 - 00195 ROMA - TEL. 06/380898 - 389403
TELEX 620026 - CCP 22340004

Segreteria Internazionale:
1, EASTON STREET - LONDON WC1X 8DJ
TELEX (051) 28502

Embassy of the United States of America

Tel Aviv
May 22, 1989

Professor Avner Shaki
Minister without Portfolio
Jerusalem

Dear Professor Shaki:

Enclosed is my informal English translation of the Minister of Justice's draft law on human rights. As you may remember, you asked during your recent meeting with the Ambassador that I pass you a copy. I would appreciate hearing from you regarding any obvious errors that you may notice.

With best wishes,

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script that reads "Ted Feifer".

Theodore Feifer
First Secretary

DRAFT BILL ON BASIC HUMAN RIGHTS

BASIC PRINCIPLES

1. BASIC HUMAN RIGHTS IN ISRAEL ARE FOUNDED ON A RECOGNITION OF THE VALUE OF THE HUMAN BEING, THE SANCTITY OF HIS LIFE AND FREEDOM, AND THEY ARE TO BE HONORED IN THE SPIRIT OF THE PRINCIPLES IN THE DECLARATION OF THE ESTABLISHMENT OF THE STATE OF ISRAEL.

EQUALITY BEFORE THE LAW AND BANNING DISCRIMINATION

2. ALL ARE EQUAL BEFORE THE LAW; THERE IS TO BE NO DISCRIMINATION BETWEEN MAN AND WOMAN AND NO DISCRIMINATION BETWEEN PERSON AND PERSON FOR REASONS OF RELIGION, NATIONALITY, RACE, SECT, COUNTRY OF ORIGIN OR ANY OTHER REASON AND ANY REASON FOR SUCH DISCRIMINATION IS INADMISSIBLE.

BODILY INTEGRITY AND HUMAN DIGNITY

3. THE HUMAN BODY AND DIGNITY IS NOT TO BE HARMED WHOEVER THE PERSON.

FREEDOM OF THE INDIVIDUAL

4. FREEDOM OF THE INDIVIDUAL IS NOT TO BE WITHHELD OR RESTRICTED, EITHER THROUGH DETENTION, IMPRISONMENT, EXTRADITION OR IN ANY OTHER WAY.

FREEDOM OF MOVEMENT

5. (A) EVERY RESIDENT HAS THE FREEDOM TO MOVE AROUND THE COUNTRY AS HE WISHES, SELECT HIS PLACE OF RESIDENCE IN IT AND LEAVE IT.

(B) EVERY CITIZEN OF ISRAEL WHO IS ABROAD IS ENTITLED TO ENTER ISRAEL.

FREEDOM OF BELIEF AND RELIGION

6. EVERY PERSON HAS FREEDOM OF RELIGIOUS BELIEF AND THE FREEDOM TO MAINTAIN THE PRINCIPLES AND PRECEPTS OF HIS FAITH.

FREEDOM OF EXPRESSION

7. EVERY PERSON HAS FREEDOM OF SPEECH AND FREEDOM TO PUBLICIZE VIEWS AND INFORMATION IN ANY WAY.

FREEDOM OF CREATIVITY AND SCIENTIFIC RESEARCH

8. EVERY PERSON HAS THE FREEDOM OF CREATIVITY AND SCIENTIFIC RESEARCH.

PRIVACY

9. THERE IS TO BE NO ENTERING INTO THE INDIVIDUAL'S PROPERTY AND NO SEARCHES ARE TO BE MADE OF A PERSON'S HOME, BODY AND BELONGINGS, HIS CONFIDENCES EXPRESSED TO ANOTHER PERSON, AND LETTERS AND WRITINGS ARE NOT TO BE HARMED.

LEGAL ADMISSIBILITY

10. EVERY PERSON IS REGARDED AS ADMISSIBLE AND ENTITLED TO LEGAL RIGHTS AND ACTIONS.

PROTECTION FOR THE INDIVIDUAL'S POSSESSIONS

11. A PERSON'S POSSESSIONS ARE NOT TO BE HARMED.

FREEDOM OF EMPLOYMENT

12. EVERY RESIDENT HAS THE FREEDOM TO ENGAGE IN ANY WORK AND ANY VOCATION.

FREEDOM OF ASSEMBLY

13. EVERY RESIDENT HAS THE FREEDOM TO MAINTAIN ASSEMBLIES, PARADES AND DEMONSTRATIONS FOR LEGAL PURPOSES AND PEACEFULLY.

FREEDOM OF ORGANIZATION

14. EVERY RESIDENT HAS THE FREEDOM TO UNITE FOR LEGAL PURPOSES AND IN PEACEFUL WAYS.

THE RIGHT TO APPEAL TO THE LAW

15. EVERY PERSON HAS THE RIGHT TO APPEAL TO JURIDICAL PRECEDURES TO PROTECT HIS RIGHTS.

A PERSON IS CONSIDERED TO BE INNOCENT

16. EVERY PERSON IS CONSIDERED INNOCENT UNTIL LEGALLY PROVEN GUILTY.

NO PUNISHMENT WITHOUT WARNING

17. NO PERSON IS TO BE PUNISHED AS A CRIMINAL FOR AN ACTION OR ERROR THAT DID NOT INVOLVE A CRIME IN ACCORDANCE WITH THE LAW AT THE TIME HE COMMITTED HIS ACT OR ERROR.

APPLICATION

18. ALL THE RULING AUTHORITIES MUST HONOR THE BASIC HUMAN RIGHTS.

A BLOW AT BASIC RIGHTS -- HOW

19. BASIC HUMAN RIGHTS ARE NOT TO BE HARMED OTHER THAN BY LAW AS BEFITTING A DEMOCRATIC COUNTRY THAT DOES NOT GO FURTHER THAN WHAT IS REQUIRED.

CLASSIFICATIONS

20. (A) THIS LAW DOES NOT APPLY TO THE LAWS BANNING OR PERMITTING MARRIAGE AND DIVORCE.

(B) BASIC RIGHTS MAY SUFFER IN ACCORDANCE WITH THIS BASIC LAW AS CONCERNS PEOPLE SERVING IN THE ISRAELI DEFENSE FORCES, ISRAELI POLICE FORCE, PRISONS SERVICE AND THE STATE'S OTHER SECURITY ORGANIZATIONS, PROVIDED THE BLOW IS DETERMINED IN ACCORDANCE WITH LAW AND FOR REASONS OF ORGANIZATION, ORDER, RULE OR DISCIPLINE.

(C) NONE OF THE HUMAN RIGHTS ARE TO BE USED TO HARM THE DEMOCRATIC EXISTENCE OF THE STATE OR TO SUPPRESS HUMAN RIGHTS.

STABILITY OF THE LAW

21. THE EMERGENCY CODES DO NOT HAVE THE POWER TO ALTER THIS BASIC LAW, CAUSE A TEMPORARY DISRUPTION TO ITS VALIDITY OR DETERMINE CONDITIONS FOR IT; NEVERTHELESS, AT A TIME WHEN THE COUNTRY IS UNDERGOING A STATE OF EMERGENCY BY VIRTUE OF ITS PROCLAMATION IN ACCORDANCE WITH CLAUSE 9 OF THE ORDER FOR RULING AND LEGAL ARRANGEMENTS, 1948, EMERGENCY CODES THAT COULD CAUSE HARM, BASIC RIGHTS IN ACCORDANCE WITH CLAUSES 5(A), 7, AND 11-14 MAY BE ATTACHED PROVIDED THE BLOW IS TEMPORARY AND DOES NOT GO FURTHER THAN WHAT IS REQUIRED.

THE VALIDITY OF THE LAWS

22. THIS BASIC LAW CANNOT INVALIDATE THE LAW IN EXISTENCE ON THE EVE OF THE BASIC LAW'S BECOMING VALID; AND NEVERTHELESS THE INSTRUCTIONS OF THIS LAW WILL BE INTERPRETED IN THE SPIRIT OF THIS BASIC LAW.

THE IMMUTABILITY OF THE LAW

23. THIS BASIC LAW IS NOT TO BE ALTERED EXCEPT WITH A MAJORITY OF TWO THIRDS OF THE KNESSET MEMBERS.

AMENDMENT TO THE BASIC LAW: JUDGEMENT

24. IN CLAUSE 15 OF BASIC LAW: JUDGEMENT, A SMALL CLAUSE (D) WILL BE MARKED (J) AND THE FOLLOWING REMARKS WILL APPEAR BEFORE IT:

(D) THE SUPREME COURT WILL ALSO SIT AS A COURT ON CONSTITUTION AND, SITTING AS THE ABOVE, WILL HOLD DISCUSSIONS WITH SEVEN OR ANY LARGER UNEVEN NUMBER OF JUDGES AS INSTRUCTED BY THE PRESIDENT OF THE SUPREME COURT.

(E) EVERY PERSON IS ENTITLED TO EXPRESS RESERVATIONS TO THE COURT ON CONSTITUTION, ON THE VALIDITY OF A LAW OR ON THE VALIDITY OF AN INSTRUCTION IN IT, FOR THE REASON THAT THE LAW WAS NOT APPROVED BY THE REQUIRED MAJORITY FOR ITS APPROVAL OR THAT NONE OF THE INSTRUCTIONS OF CLAUSE 19 OF THE BASIC LAW HAVE BEEN UPHOLD: BASIC HUMAN RIGHTS; NO PERSON WILL COMPLAIN OF THE VALIDITY OF THE LAW UNLESS HE HAS BEEN DIRECTLY HARMED BY IT.

(F) IF ANY DOUBTS HAVE BEEN RAISED BEFORE THE LEGAL AUTHORITY ABOUT THE VALIDITY OF THE LAW, DOUBTS IT IS UNABLE TO RULE ON WITHOUT DECIDING ON THE QUESTION OF THE VALIDITY OF THE LAW AND THAT THE ABOVE-MENTIONED DOUBT CANNOT BE ELIMINATED AND THE VALIDITY OF THE LAW UPHOLD, THE QUESTION WILL BE BROUGHT BEFORE THE CONSTITUTION COURT.

(F) THE CONSTITUTION COURT WILL NOT DISCUSS A MATTER BROUGHT BEFORE IT IN ACCORDANCE WITH SMALL CLAUSES ((H) OR ((F) EXCEPT AFTER THE SUPREME COURT HAS DETERMINED THAT THE ABOVE CONDITIONS IN THE SMALL CLAUSES (E) OR (F) HAVE OSTENSIBLY BEEN UPHOLD AND THE MATTER IS WORTHY OF DISCUSSION, UNLESS THE MATTER IS BROUGHT BEFORE IT FROM THE SUPREME COURT.

(G) IF THE CONSTITUTION COURT HAS RULED THAT THE LAW OR ONE OF ITS INSTRUCTIONA ARE NOT VALID, ITS DETERMINATION WILL BE MADE APPLICABLE FROM THE DAY OF THE RULING AND ONWARD, UNLESS THE COURT HAS INSTRUCTED OTHERWISE, AND ON THE MATTER BEFORE IT.

(H) THERE IS TO BE NO APPEAL AGAINST THE VALIDITY OF THE LAW OR ANY OF ITS INSTRUCTIONS AND NO DISCUSSION ON THE QUESTION OF THEIR VALIDITY OTHER THAN FOR THE REASONS AND IN THE WAYS LAID OUT IN THIS CLAUSE.

POL/JS

זכויות היסוד של האדם (להלן: "הצעת החוק")

יחסי דת ומדינה

1. חוק השבות תש"י - 1950

כידוע, החוק קובע את זכויותיו של כל יהודי לעלות ארצה, יתכן וחוסר זה ימצא
המפלה בין אדם לאדם מטעמי גזע (ר' ס' 2 להצעת החוק).

2. חוק שירות בטחון [נוסח משולב] תשמ"ט - 1986

2.1 חוקיות טרור צה"ל לזיוס בני מיעוטים - ובכללם ערבים מוטל
אלה מעוניינים בכך.

2.2 חוקיות דחיית השירות לבני ישיבות - אין כל הוראה מפורשת בחוק המסדירה את
דחיית השירות, ולאור התבטאויות בע' אין כמעט ספק שהדחיה כאמור תהיה
אחת הקורבנות הראשונים של החוק. יתכן שתהיה פגיעה גם במסלולים מיוחדים
כגון הסדר בני ישיבות.

2.3 חוקיות הפטור מטעמי הכרה דתית (נשים). פטור זה מופיע בחוק כ
עלול להול בו כרסום "ברוח החוק".

2.4 בדרך אגב נעיר כי הקביעה המפורשת בדבר האפשרות לפגוע בזכויות היסוד של
המשרתים בכוחות הבטחון (ר' ס' 20 ב' להצעת החוק) בולטת ייח' במיוחד
לאור אי הזכרת אפשרות הפגיעה בבני מיעוטים ואחרים על רקע
ציבורי.

3. חוק שיפוט בתי דין רבנים (נישואין וגירושין) תשי"ג - 1953

כידוע בס' 20א' להצעת החוק נקבע כי "חוק זה אינו חל
לנישואין וגירושין".

לדעתינו תחולת החוק צריכה להשתרע על	בני המי	החוק על
עניני נישואין וגירושין ולא לצמצם	תחולתו	לנישואין
וגירושין.		

כך לדוגמא קבלת ס' 20 א' צעת החוק - ללא השינוי המוצע ע"י
המכונים בעניני נישואין וגירושין לרבנים שאינם מכהנים ל"י
המשתמע מכך.

4. חוקים אחרים

ביניהם נציין את:

- חוק איסור הונאה בכשרות, תשמ"ג - 1983
- חוק למניעת הונאה בתפילין ובמזוזות, תשל"ה - 1974.
- חוק איסור גידול חזיר, תשכ"ב - 1962
- חוק חג המצות (איסור חמץ), תשמ"ו - 1986.
- ס' 321 - 312 לחוק העונשין, תשל"ג - 1972 העוסקים בהפסקת הריון.
- ס' 11 לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב] תשל"א - 1971.

חוקים וסעיפים אלה עלולים להתפרש בצמצום לאור הצעת החוק ("ברוח החוק").

דינים ורבני עיר - חשש לגיטימציה למנוי רבנים ודיינים רפורמים, ואף בחירתם על ידי בתי כנסת. כנ"ל לגבי מועצות דתיות.

ענינים כלליים

1. סעיף 3 להצעת החוק אינו כולל בחובו איסור פגיעה בשמו הטוב של האדם. אי ההגנה על שמו הטוב של האדם בהצעת החוק מחד וההגנה הניתנת בסעיף 7 להצעת החוק לחופש הביטוי מאידך יכול ויובילו לפירוש מצמצם של חוק איסור לשון הרע, חוק הגנת הפרטיות וכן חוק האזנות סתר.

2. ס' 10 להצעת החוק - 1. עלולים לתקוף הגבלת רכישת קרקעות בארץ ישראל על ידי זרים.

2. כיצד יפורשו חוקים שענינם פגיעה בקנינם של נפקדים אויב ורכוש.

3. ס' 11 להצעת החוק:

3.1 יש לבחון איך סעיף זה משתלב עם החקיקה המאפשרת הפקעה (הגבלת המטרות הלגיטימיות לענין הפקעה).

3.2 יש לבחון איך סעיף זה משתלב עם חוקים העוסקים בקנין הרוחני המאפשרים פגיעה בקניניו הפרטים של האזרח. כגון חוק וופטנטים, תשכ"ז - 1967 (פרק ו' לחוק).

4. ס' 12 להצעת החוק:

4.1 יש לבחון את השלכת סעיף זה על העסקת בני מיעוטים במפעלים בטחוניים.

4.2 יש לבחון את השלכת הסעיף על חוקים העוסקים ברישוי למקצועות מסוימים ובתנאים לקבלת הרשיון ועיסוק במקצוע. במיוחד מתעוררת שאלה לגבי הסדרת מקצועות שטרם נקבע הסבר סטטוטורי לגביהם.

5. ס' 21 סיפא להצעת החוק קובע כי ניתן להתקין תקנות שעת חירום שיהא בהן כדי לפגוע בזכויות יסוד הקבועים בסעיפים 5א, 7, 9, ו-11 עד 14 להצעת החוק - סעיף זה אינו מאזכר את הסעיפים:

ס' 25 ב' - כאשר בשעת חירום יש לאסור כניסת בני מיעוטים ואחרים אזרחי המדינה הנמצאים בחו"ל - לארץ.

ס' 8 - המקנה חופש יצירה אשר בשמו ניתן ליצור "יצירות" שאינן עולות בקנה אחד עם בטחון המדינה בשעת חירום, לדוגמא - הוצאת בטענה כי מדובר ביצירה ספרותית.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

1

(מ62)

30.7.89

מזוקן עפ"י החלטות ועדת
השרים לענייני חקיקה
עד יום 24.7.89

חוק-יסוד: זכויות היסוד של האדם

1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושחתות על ההכרה
בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכובדו
ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.

עקרונות
יסוד

2. הכל שווים לפני החוק; אין מפלים בין איש לאשה ואין
מפלים בין אדם לאדם מטעמי דת, לאום, גזע, עדה, ארץ מוצא
או מכל טעם אחר, והכל כשהטעם אינו ממין העניין.

שוויון
לפני
החוק
ואיסור
הפליה

ג'רסה א'

3. אין פוגעים בגופו של אדם ובכבודו באשר הוא אדם.

שלמות
הגוף
וכבוד
האדם

ג'רסה ב'

3. אין פוגעים בגופו של אדם או בנפשו או בכבודו האנושי,
בין בחייו ובין לאחר מותו.

4. אין נוטלים ואין מגבילים את חרותו של אדם, אם
במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.

חרות
אישית

5. (א) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס
לישראל.

חופש
התנועה

(ב) כל אדם חופשי לצאת מישראל.

(ג) לכל אזרח ישראלי ולכל תושב החופש לבחור את
מקום מגוריהם בישראל, כרצונם.

נספח 161

(נוסח מעודכן)

מדינת ישראל

משרד המשפטים

2

(מ62)

גירסה מס' 1

(ד) כל אזרח ישראלי וכל תושב חופשיים לנוע בארץ כרצונם.

גירסה מס' 2

(ד) כל אדם הנמצא בישראל כדין חופשי לנוע בארץ כרצונו.

6. לכל אדם חופש האמונה הדתית וכן החופש לקיים את עיקרי אמונתו ומצוות דתו.

חופש האמונה והדת

7. לכל אדם חופש הדעה והביטוי וכן החופש לפרסם דעות ומידע ברבים, בכל דרך.

חופש הדעה והביטוי

8. לכל אדם חופש היצירה וחופש המחקר המדעי.

חופש היצירה והמחקר המדעי

9. (א) אין נכנסים לרשות היחיד שלא בהסכמתו ואין עורכים חיפוש בביתו של אדם, על גופו, בגופו ובכליו.

רשות היחיד - פרטיות

(ב) אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכוכיו וברשומותיו.

10. כל אדם כשר לחיובים, לזכויות ולפעולות משפטיות.

כשרות משפטית

11. אין פוגעים בקניינו של אדם.

הגנה על קנין הפרט

12. לכל אזרח ישראלי ולכל תושב החופש לעסוק בכל עבודה ובכל משלח-יד.

חופש העיסוק

13. לכל אזרח ישראלי ולכל תושב החופש לקיים אסיפות, תהלוכות והפגנות למטרות חוקיות ובדרכי שלום.

חופש האסיפה

מדינת ישראל

משרד המשפטים

3

(מ62)

14. לכל אזרחי ישראל ולכל תושב החופש להתאגד למטרות חוקיות ובדרכים חוקיות.	חופש ההתאגדות
15. לכל אדם הזכות לפנות לערכאות שיפוטיות לשם הגנה על זכויותיו.	זכות לפנות לערכאות
16. כל אדם בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע בדין.	אדם בחזקת זכאי
17. אין עונשים אדם בפלילים בשל מעשה או מחדל שלא היו עבירה על פי חוק בשעת המעשה או המחדל.	אין עונשין אלא אם כן מזהירין
18. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את זכויות היסוד של האדם.	חחולה
19. אין שוללים או מגבילים זכויות יסוד של האדם אלא כמשפט ובחוק ההולם מדינה דמוקרטית, לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש.	פגיעה בזכויות יסוד- כיצד
20. (א) חוק זה אינו חל על דיני איסור והיתר לנישואין ולגירושין.	סייגים
(ב) מותר לשלול או להגביל זכויות יסוד של האדם לגבי המשרתים בצבא-הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר ובארגוני הבטחון האחרים של המדינה, ובלבד שהפגיעה חקבע לפי חוק ומטעמים של ארגון, סדר, משטר או משמעת.	
(ג) אין לעשות שימוש בזכות מזכויות היסוד של האדם במטרה לפגוע בקיום המדינה, במשטר הדמוקרטי או לדכא זכויות אדם.	
21. אין בכוחן של חקנות-שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את חקפו או לקבוע בו תנאים; ואולם בשעה	יציבות החוק

נודינת ישראל

נושד המשפטים

4

(מ62)

שקיים במדינה מצב של חירום בחוקך אכרזה לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, מותר להחקין חקנות-שעת-חירום מכוח הסעיף האמור שהוא בהן כדי לשלול או להגביל זכויות יסוד לפי סעיפים 5(ב) עד (ד), 7, 9, ו-11 עד 14, ובלבד שהשלילה או ההגבלה יהיו לחקופה ובמידה שלא יעלו על חנדרש.

22. אין בחוק-יסוד זה כדי לפגוע בחקפו של דין שהיה קיים ערב חחילתו של חוק היסוד; ואולם הוראותיו של דין זה יפורשו ברוח חוק-יסוד זה.

חוקך
דינים

23. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא ברוב של שני שלישים מחברי הכנסת.

נוקשוח
חוק

24. בסעיף 15 לחוק-יסוד: השפיטה, סעיף קטן (ד) יסומן (י) ולפניו יבוא:

תיקון
חוק-יסוד:
השפיטה

"(ד) בית המשפט העליון ישב גם כבית משפט לחוקה, ובשבתו כאמור ידון בשבעה שופטים או במספר בלתי זוגי גדול יותר, כפי שיוורה נשיא בית המשפט העליון.

(ה) כל אדם רשאי להשיג לפני בית המשפט לחוקה על חקפו של חוק או על חקפה של הוראה שבו, מן הטעם שהחוק לא נתקבל ברוב הדרוש לקבלתו או שלא נתקיימו בו כל הוראותיו של סעיף 19 לחוק-יסוד: זכויות היסוד של האדם; לא ישיג אדם על חקפו של חוק אלא אם נפגע במישרין ממנו.

(ו) התעורר בהליך לפני רשות שיפוטית ספק בדבר חקפו של חוק מאחד הטעמים האמורים בסעיף קטן (ה), ומצאה הרשות השיפוטית שאין בידה לפסוק בענין שלפניה בלי להכריע בשאלת חקפו של החוק ושלא ניחן להסיר את הספק האמור ולקיים את חקפו של החוק, תביא את השאלה לפני בית המשפט לחוקה.

(ז) בית המשפט לחוקה לא ידון בענין שהובא לפניו לפי סעיפים קטנים (ה) או (ו) אלא לאחר שבית המשפט העליון קבע שנחקיימו לכאורה התנאים האמורים בסעיפים קטנים (ה) או (ו) ושהענין ראוי לדיון, זולת אם הובא לפניו הענין מבית המשפט העליון.

(ח) פסק בית המשפט לחוקה שחוק או הוראה שבו אינם חקפים, תחול קביעתו מיום פסק הדין ואילך, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת, ועל הענין שלפניו.

כּוּדִינַת יִשְׂרָאֵל

מִשְׁרַד הַמִּשְׁפָּטִים

5

(מ62)

(ט) אין משיגים על חקפו של חוק או הוראה שבו ואין
דנים בשאלת חקפם, אלא מן הטעמים ובדרכים האמורים
בסעיף זה."

הצעת חוק יסוד: זכויות היסוד של האדם

ש"ר המועצות והגיש למועמלות את הצעת-חוק וה"ל ומועמלות, בישיבות
ביד"ר בניין המועמ"ט (9.4.89) והוליסה כולקון:

"370. הצעת חוק יסוד: זכויות היסוד של האדם

ט ו ל י ט י ט לזכור את הצעת-חוק יסוד: זכויות
היסוד של האדם לזיון בעדות ואשריט לעניני וקיקון
ואכירפן המוק"ן.

בדברי המעבר להצעת האוליסה שהוגשה על-ידי ש"ר המועצות נאמר
כולקון:

"הצוין בולקון חוק-יסוד: זכויות היסוד של האדם, הוכר
על-ידי כל הכנסות, האול בכנסת המכיעות; והסיונות לולקון לא
הגישו לטיוט.

ומהיר המועצות הכין את הנוסח וה"ב על-בטיט המיגרון הרב של
דעות והערכות שהוכחו בדיונים שנערכו עד כה בכנסת ומועצות לה,
וחון נסיון לגבש נוסח שעליו ניתן להגיע להסכמה רחבה בכנסת."

נספח 161 חוק

ד"ר בניין המועמ"ט
11.04.89

בנדינת ישראל

מושרד המשפטים

(944מ)

1

חוק-יטוד: זכריות היטוד של וארט

1. זכריות היטוד של וארט בישראל מושתתות על והזכרה בערך וארט, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכבדו ברות והעקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.	עקרונות יטוד
2. והכל שווים לפני החוק; אין מפלים בין איש לאשה ואין מפלים בין אדם לאדם מטעמי דת, לאום, גזע, עדה, ארץ מוצא או מכל טעם אחר, והכל כשהטעם אינו ממין והעכ"ל.	שוויון לפני החוק ואיטוד והפליה
3. אין פוגעים בגופו של אדם ובכבודו באשר הוא אדם.	שלמות הגוף וכבוד וארט
4. אין כוטלים ואין מגבילים את חרותו של אדם, אם במאטר, במעצר, בהטגוה או בכל דרך אחרת.	חרות אישית
5. (א) לכל חושב וחופש לבוע בארץ כרצונו, ללכוור בה את מקוט מגוריו ולצאת ממנה. (ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.	חופש והזכוות
6. לכל אדם חופש ואמונה והזותית וכן וחופש לקייט את עיקרי אמונתו ומצוות דתו.	חופש ואמונה והזות
7. לכל אדם חופש והביטוי וכן וחופש לפרטט זעות ומידע בריבים, בכל דרך.	חופש והביטוי
8. לכל אדם חופש היצירה וחופש והמחקר המדעי.	חופש היצירה והמחקר המדעי

כּוּדִינּוֹת יִשְׂרָאֵל

מִשְׁרַד הַמִּשְׁפָּטִים

(944מ)

2

9. אין ככנסים לרשות היחיד ואין עורכים חיפוש בביתו של אדם, על גופו, בגופו ובכליו; אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו ובשומותיו.	פוטיות
10. כל אדם אשר לחיובים, לזכויות ולפעולות משפטיות.	כשרות
משפטיות
11. אין פוגעים בקניינו של אדם.	הגנה על
קנין הפרט
12. לכל תושב החופש לעסוק בכל עבודתו ובכל משלח-יד.	חופש
העיסוק
13. לכל תושב החופש לקיים אטיפות, וחולכות והפגנות למטרות חוקיות ובדרכי שלום.	חופש
האטיפות
14. לכל תושב החופש להתאגד למטרות חוקיות ובדרכים חוקיות.	חופש
ההתאגדות
15. לכל אדם הזכות לפנות לערכאות שיפוטיות לשם הגנה על זכויותיו.	זכות
לפנות
לערכאות
16. כל אדם בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע בדין.	אדם
בחזקת
זכאי

כודינות ישראל

משרד המשפטים

(944מ)

3

17. אין עונשים אדם בפלילים בשל מעשה או מחיל שלא היו עבירה על פי חוק בשעת המעשה או המחיל.
- אין עונשין אלא אם כן מזהירין
18. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את זכויות היסוד של האדם.
- תחילה
19. אין פוגעים בזכויות יסוד של האדם אלא בחוק והחלט מדינה דמוקרטית ובמידה שאינה עולה על הנדרש.
- פגיעה בזכויות יסוד- כיצד
20. (א) חוק זה אינו חל על דיני איסור והיתר לנישואין ולגירושין.
- טייגים
- (ב) מותר לפגוע בזכויות יסוד לפי חוק-יסוד זה למטרות בצבא-הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר ובארגוני הבטחון והאחרים של המדינה, ובלבד שהפגיעה תיקבע לפי חוק ומטעמים של ארגון, סדר, משטר או משמעת.
- (ג) אין לעשות שימוש בזכות מזכויות היסוד של האדם במטרה לפגוע בקיום המדינה, במשטר הדמוקרטי או לדכא זכויות אדם.
21. אין בכוחן של וקנות-שעת-חירות לשנות חוק-יסוד זה, להפקיע זמנית את חקפו או לקבוע בו חנאים; ואולם בשעה שקיים במדינה מצב של חירום בחוקי אכרזה לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, והש"ח-1948, מותר להזקין וקנות-שעת-חירות שיוא בהן כדי לפגוע בזכויות יסוד לפי סעיפים 5(א), 7, 9, ו-11 עד 14, ובלבד שהפגיעה תהיה לחופה ובמידה שלא יעלו על הנדרש.
- יציבות החוק
22. אין בחוק-יסוד זה כדי לפגוע בחקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של חוק היסוד; ואולם הוראותיו של דין זה יפורשו ברוח חוק-יסוד זה.
- חוקי דינים
23. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא ברוב של שני שלישים של חברי הכנסת.
- נוקשות החוק

חיקון
חוק-יטוד:
השפיו

24. בטעיף 15 לחוק-יטוד: השפיו, טעיף קטן (ד) יטומן (י) ולפכיו יבוא:

"(ד) בית המשפט העליון ישב גם כבית משפט לחוקה, ובשבתו כאומד ירון בשבעה שופטים או במספר בלתי זוגי גדול יותר, כפי שירצה נשיא בית המשפט העליון.

(ה) כל אדם רשאי להשיג לפני בית המשפט לחוקה על חקפו של חוק או על תקפה של הוראה שבו, מן הטעם שהחוק לא נחקבל ברוב והדרוש לקבלתו או שלא נחקיימו בו כל הוראותיו של טעיף 19 לחוק-יטוד: זכויות היטוד של ואמס; לא ישיג אדם על חקפו של חוק אלא אם נפגע במישרין ממנו.

(ו) והעורר בהליך לפני רשות שיפוטית טפק בזכר חקפו של חוק מאחר הטעמים והאמורים בטעיף קטן (ה), ומצאה הרשות השיפוטית שאין ביזה לפטוק בענין שלפניה בלי להכריע בשאלת חקפו של החוק ושלא ניתן להסיר את הטפק והאומד ולקיים את חקפו של החוק, תביא את השאלה לפני בית המשפט לחוקה.

(ז) בית המשפט לחוקה לא ירון בענין שהובא לפניו לפי טעיפים קטנים (ה) או (ו) אלא לאחר שבית המשפט העליון קבע שנוקיימו לכאורה הוכאים והאמורים בטעיפים קטנים (ה) או (ו) ושהענין ראוי לרון, זולת אם הובא לפניו הענין מבית המשפט העליון.

(ח) פסק בית המשפט לחוקה שחוק או הוראה שבו אינם תקפים, וחול קביעתו מיום פסק הדין ואילך, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת, ועל הענין שלפניו.

(ט) אין משיגים על חקפו של חוק או הוראה שבו ואין דנים בשאלת חקפט, אלא מן הטעמים ובדרכים והאמורים בטעיף זה."

12

הצעת חוק יסוד: זכויות היסוד של האדם

שר המשפטים הגיש למועלה את הצעת-החוק הנ"ל והמועלה, בישיבתה
ביום ד' בניסן והמשמ"ט (9.4.89) החליטה כדלקמן:

370. הצעת חוק יסוד: זכויות היסוד של האדם

ח ח ל י ס י ס להעביר את הצעת-חוק יסוד: זכויות
היסוד של האדם, לדיון בוועדת השרים לעניני חקיקה
ואכיפת החוק.

בדברי ההסבר להצעת החלטה שהוגשה על-ידי שר המשפטים נאמר
כדלקמן:

"הצורך בחקיקת חוק-יסוד: זכויות היסוד של האדם, הוכר
על-ידי כל הכנסות, החל בכנסת השביעית; והנסיונות לחקיקה לא
הגיעו לסיום.

מושרד המשפטים הכין את הנוסח הר"ב על-בסיס המיגוון הרב של
דעות והערכות שהובעו בדיונים שנערכו עד כה בכנסת ומחוצה לה,
וחוץ נסיון לגבש נוסח שעליו ניתן להגיע להסכמה רחבה בכנסת.

נספח 161 חק

ד' בניסן והמשמ"ט
11.04.89

חוק-יסוד: זכריות היסוד של האדם

1. זכריות היסוד של האדם בישראל מושחתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכובדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.	עקרונות
יסוד
2. הכל שווים לפני החוק; אין מפלים בין איש לאשה ואין מפלים בין אדם לאדם מטעמי דת, לאום, גזע, עדה, ארץ מוצא או מכל טעם אחר, והכל כשהטעם אינו ממין העניין.	שוויון
לפני
החוק
ואיסור
הפלייה
3. אין פוגעים בגופו של אדם ובכבודו באשר הוא אדם.	שלמים
הגוף
וכבוד
האדם
4. אין נוטלים ואין מגבילים את חרותו של אדם, אם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.	חרות
אישית
5. (א) לכל חושב החופש לנוע בארץ כרצונו, לבחור בה את מקום מגוריו ולצאת ממנה.
(ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.	חופש
והתנועה
6. לכל אדם חופש האמונה והדתות וכן החופש לקיים את עיקרי אמונתו ומצוות דתו.	חופש
האמונה
ודת
7. לכל אדם חופש הביטוי וכן החופש לפרסם דעות ומידע ברבים, בכל דרך.	חופש
הביטוי
8. לכל אדם חופש היצירה וחופש המחקר המדעי.	חופש
היצירה
והמחקר
המדעי

9. אין נכנסים לרשות היחיד ואין עורכים חיפוש בביתו של אדם, על גופו, בגופו ובכליו; אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכחביו ובשוממויו.	פוטיות
10. כל אדם כשר לחיובים, לזכויות ולפעולות משפטיות.	כשרות
משפטית
11. אין פוגעים בקניניו של אדם.	הגנה על
קנין הפרט
12. לכל תושב החופש לעסוק בכל עבודה ובכל משלח-יד.	חופש
העיסוק
13. לכל תושב החופש לקיים אסיפות, תהלוכות והפגנות למטרות חוקיות ובדרכי שלום.	חופש
האסיפה
14. לכל תושב החופש להחאגד למטרות חוקיות ובדרכים חוקיות.	חופש
ההתאגדות
15. לכל אדם הזכות לפנות לערכאות שיפוטיות לשם הגנה על זכויותיו.	זכות
לפנות
לערכאות
16. כל אדם בחזקת זכאי כל עוד לא הורשע בדיון.	אדם
בחזקת
זכאי

17. אין עונשים אדם בפלילים בשל מינשו או מוחל שלא היו
עבירה על פי חוק בשעת המעשה או המוחל.
אין
עונשין
אלא אם
כן
מוהירין
18. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את זכויות היסוד
של האדם.
תחילה
19. אין פוגעים בזכויות יסוד של האדם אלא בחוק החולם
מדינה דמוקרטית ובמידה שאינה עולה על הנדרש.
פגיעה
בזכויות
יסוד-
כיצד
20. (א) חוק זה אינו חל על דיני איסור והיתר לנישואין
ולגירושין.
סייגים
- (ב) מותר לפגוע בזכויות יסוד לפי חוק-יסוד זה
למשרחים בצבא-הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי
הסוהר ובארגוני הבטחון ואחרים של המדינה, ובלבד שהפגיעה
תיקבע לפי חוק ומטעמים של ארגון, סדר, משטר או משמעת.
- (ג) אין לעשות שימוש בזכות מזכויות היסוד של האדם
במטרה לפגוע בקיום המדינה, במשטר הדמוקרטי או לדכא
זכויות אדם.
21. אין בכוחן של תקנות-שעת-חירום לשנות חוק-יסוד זה,
להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו חנאים; ואולם בשעה
שקיים במדינה מצב של חירום בחוקי אכרזה לפי סעיף 9
לפקודת סדרי השלטון והמשפט, וזו"ח-1948, מותר להתקין
תקנות-שעת-חירום שיוזא בהן כדי לפגוע בזכויות יסוד לפי
סעיפים 5(א), 7, 9, ו-11 עד 14, ובלבד שהפגיעה תהיה
לתקופה ובמידה שלא יעלו על הנדרש.
- יצוינות
החוק
22. אין בחוק-יסוד זה כדי לפגוע בתקפו של דין שהיה קיים
ערב תחילתו של חוק היסוד; ואולם הוראותיו של דין זה
יפורשו ברוח חוק-יסוד זה.
חוקי
דינים
23. אין לשנות חוק-יסוד זה אלא ברוב של שני שלישים של
חברי הכנסת.
נוקשות
החוק

חִיקוֹן
חוק-יִסוּד:
השפִּיטוֹה

24. בסעיף 15 לחוק-יִסוּד: השפִּיטוֹה, סעיף קטן (ד) יסומן (י) ולפניו יבוא:

"(ד) בית המשפט העליון ישב גם כבית משפט לחוקה, ובשבתו כאמור ידון בשבעה שופטים או במספר בלתי זוגי גדול יותר, כפי שיוורה נשיא בית המשפט העליון.

(ה) כל אדם רשאי להשיג לפני בית המשפט לחוקה על תקפו של חוק או על תקפה של הוראה שבו, מן הטעם שהחוק לא נתקבל ברוב הדרוש לקבלתו או שלא נתקיימו בו כל הוראותיו של סעיף 19 לחוק-יִסוּד: זכויות היסוד של האדם; לא ישיג אדם על תקפו של חוק אלא אם נפגע במישרין ממנו.

(ו) החעורר בהליך לפני רשות שיפוטית טפק בדבר תקפו של חוק מאחד הטעמים האמורים בסעיף קטן (ה), ומצאה הרשות השיפוטית שאין בידה לפטוק בענין שלפניה בלי להכריע בשאלת תקפו של החוק ושלא ניתן להסיר את הטפק והאמור ולקיים את תקפו של החוק, תביא את השאלת לפני בית המשפט לחוקה.

(ז) בית המשפט לחוקה לא ידון בענין שהובא לפניו לפי סעיפים קטנים (ה) או (ו) אלא לאחר שבית המשפט העליון קבע שנתיקמו לכאורה הונאים האמורים בטעמים קטנים (ה) או (ו) ושהענין ראוי לדיון, זולת אם הובא לפניו הענין מבית המשפט העליון.

(ח) פסק בית המשפט לחוקה שחוק או הוראה שבו אינם תקפים, תחול קביעתו מיום פסק הדין ואילך, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת, ועל הענין שלפניו.

(ט) אין משיגים על תקפו של חוק או הוראה שבו ואין דנים בשאלת תקפם, אלא מן הטעמים ובדרכים האמורים בסעיף זה."